

MARCIN SZYDZISZ
Uniwersytet Wrocławski

POLITYKA ZAGRANICZNA RP WOBEC BLISKIEGO WSCHODU

Bliski Wschód nigdy nie był i nadal nie jest priorytetowym obszarem zainteresowania polskiej dyplomacji. To oczywiście nie oznacza, że pozostaje ona bierna i tylko obserwuje sytuację w tym regionie, tym bardziej, że w *expose* polskiego premiera Mateusza Morawieckiego znalazło się zapewnienie, że „nowym kierunkiem aktywności polskiej dyplomacji staje się też Bliski Wschód i Afryka”¹.

Polityka zagraniczna Polski w stosunku do Bliskiego Wschodu koncentruje się na kilku podstawowych obszarach: stosunki polsko-izraelskie; relacje z Palestyną i innymi państwami regionu; pomoc rozwojowa i humanitarna, w szczególności dla uchodźców syryjskich; wsparcie dla chrześcijan oraz udział Polski w międzynarodowej operacji „Inherent Resolve”.

Artykuł stanowi analizę polityki Polski w ostatnich kilku latach (od objęcia władzy przez Prawo i Sprawiedliwość) i tylko incydentalnie odwołuje się do wydarzeń wcześniejszych².

Stosunki z Izraelem

Relacje z Państwem Żydowskim są najistotniejszą płaszczyzną aktywności Polski w tym rejonie. Od lat 90. XX w. Polska dyplomacja żywo współpracowała z Izraelem. Oba państwa łączyły nie tylko wspólne interesy, ale również względy sentymentalno-historyczne. Polska przez długie lata była miejscem zamieszkania

¹ Premier niestety ograniczył refleksje nad interesującym nas regionem do tylko tego jednego zdania; *Exposé premiera Mateusza Morawieckiego – stenogram*, <https://www.premier.gov.pl/expose-premiera-mateusza-morawieckiego-stenogram.html> [14 II 2018].

² Więcej o wcześniejszych relacjach z państwami regionu można znaleźć w artykule: M. Szydysz, *Polityka zagraniczna RP wobec Bliskiego Wschodu – zmiana czy ciągłość?*, „Dyplomacja i Bezpieczeństwo” 2016, nr 1, s. 185–206.

dużej grupy ludności żydowskiej, a na jej ziemiach Niemcy dokonali Holokaustu społeczności żydowskiej. Po II wojnie światowej większość ocalałych Żydów zdecydowała się wyjechać do Palestyny, czy później do nowo powstałego Izraela.

Komunistyczna Polska po „wojnie sześciodniowej” (VI 1967), podobnie jak inne kraje socjalistyczne, zdecydowała się zerwać stosunki dyplomatyczne z Izraelem. Na nowo nawiązano je dopiero po upadku socjalistycznego reżimu w 1990 r. Od tego czasu wzajemne stosunki rozwijały się na wielu obszarach: politycznym, handlowym, wojskowym, czy edukacyjnym.

Polscy politycy nie wahali się opisywać te stosunki w wyjątkowo mocny sposób. W kwietniu 2008 r. premier Donald Tusk przekonywał, że „Izrael nie znajdzie w Unii Europejskiej bardziej niezawodnego rzecznika jego bezpieczeństwa (...) niż w Polsce”³. Także ówczesny Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (RP) – Lech Kaczyński, mówił, że „Polska jest mocnym głosem broniącym prawa państwa Izrael i narodu żydowskiego do życia w bezpiecznych granicach”⁴. Wprawdzie Polska nie spełniła oczekiwań Izraela i nie stała się jego rzecznikiem na forum Unii Europejskiej (UE), ale relacje między oboma państwami były bardzo intensywne. O ich znaczeniu dla obu stron świadczy przede wszystkim fakt wspólnych posiedzeń rządów (tzw. konsultacje międzyrządowe), które odbywają się nieprzerwanie od 2011 r.⁵

W kwestii tej nic się nie zmieniło podczas rządów Prawa i Sprawiedliwości (PiS). W listopadzie 2016 r. doszło ponownie do konsultacji międzyrządowych. Tematyka tych spotkań była bardzo różnorodna mówiono o walce z antysemityzmem, współpracy gospodarczej oraz kwestii zabezpieczeń społecznych. Polska premier – Beata Szydło, apelowała, aby „na podstawie wspólnej przeszłości budować przyszłość”⁶. Kilka miesięcy później doszło do wizyty w Izraelu Prezydenta RP – Andrzeja Dudę. Podczas spotkania z prezydentem Izraela Ruevenem Rivlinem podkreślał on: „chciałbym jeszcze raz potwierdzić, że Polska przede wszystkim sprzyja z jednej strony Izraelowi, ale z drugiej strony także sprzyja cały czas w bardzo silny sposób procesowi pokojowemu tutaj, na Bliskim Wschodzie”⁷.

³ *Poland seeks to BOOT Israeli ties*, www.newsvote.bbc.co.uk, 23 VII 2009, za: J. Dyduch, *Stosunki polsko-izraelskie w latach 1990–2009. Od normalizacji do strategicznego partnerstwa*, Warszawa 2010, s. 328.

⁴ Kaczyński: *Polska będzie popierać państwo Izrael*, <http://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/74210kaczynski-polska-bedzie-popierac-izrael.html> [1 III 2018].

⁵ Dotychczas tego rodzaju spotkania odbyły się trzykrotnie.

⁶ *Premier Beata Szydło w Izraelu: Na podstawie wspólnej przeszłości możemy budować przyszłość*, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/premier-beata-szydlo-w-izraelu-na-podstawie-wspolnej-przeszlosci-mozemy.html> [28 II 2018].

⁷ *Wystąpienie Prezydenta RP podczas konferencji z Prezydentem Izraela*, 17 I 2017, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/art,142,wystapienie-prezydenta-rp-podczas-konferencji-z-prezydentem-izraela.html> [28 II 2018].

Tymi ciepłymi relacjami zachwiała polska nowelizacja ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej (IPN). Kontrowersje wzbudziły zapisy zakładające m.in., że „każdy, kto publicznie i wbrew faktom przypisuje polskiemu narodowi lub państwu polskiemu odpowiedzialność lub współodpowiedzialność za zbrodnie popełnione przez III Rzeszę Niemiecką lub inne zbrodnie przeciwko ludzkości, pokojowi i zbrodnie wojenne, będzie podlegał karze grzywny lub pozbawienia wolności do lat trzech”. Taka sama kara groziła za „rażące pomniejszanie odpowiedzialności rzeczywistych sprawców tych zbrodni”.

Ta nowa regulacja spotkała się z negatywną (czasami ostrą) reakcją środowisk żydowskich. Wzbudziła również kontrowersje wśród izraelskich polityków. Ja'ir Lapid, lider koalicyjnej partii Jesz Atid, napisał na Twitterze, że sformułowanie o „polskich obozach śmierci” jest zasadne, gdyż w czasie niemieckiej okupacji Polacy brali udział w eksterminacji Żydów, a nowe polskie prawo ma na celu zafałszowanie prawdziwej historii dotyczącej Zagłady: „Dlaczego obozy działały w Polsce? Ponieważ Niemcy wiedzieli, że przynajmniej część lokalnej społeczności będzie im w tym pomagać”⁸. Izraelski parlament zastanawiał się nad uznaniem polskiej ustawy za regulację negującą Holokaust⁹, a rząd Państwa Żydowskiego rozważał nawet możliwość odwołania ambasador Izraela z Polski¹⁰.

Chcą uspokoić emocje premier Mateusz Morawiecki wygłosił 1 II 2018 r. oświadczenie, w którym mówił, iż „Holocaust był niewyobrażalną zbrodnią. Próby jej negocjowania zawsze powinny spotykać się z jednoznacznym potępieniem. Polskie prawo od lat ściga osoby, które próbują zaprzeczać cierpieniom, jakich doświadczyły ofiary nazistowskiego terroru”. Ponadto dodawał: „rozumiemy emocje ze strony Izraela. Trzeba wiele pracy, abyśmy naszą wspólną, często skomplikowaną historię, potrafili opowiedzieć razem. Kultura Żydów Polskich jest nieodłącznym elementem naszego dziedzictwa. Dziś, gdy świat znów zmaga się z problemem antysemityzmu, Polski Rząd mówi jasno: nie ma miejsca na nienawiść i zakłamywanie historii”¹¹.

Niestety dość szybko atmosferę podgrzała kolejna wypowiedź premiera Morawieckiego na konferencji w Monachium (17 II 2018). Odpowiadając na pytanie izraelskiego dziennikarza – Ronena Bergmana, którego przodkowie zostali wydani Niemcom przez polskich sąsiadów (w związku tym pytał on premiera, czy

⁸ *Izraelski poseł, który wywołał kryzys z Polską: wszyscy są współwinni*, <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/izraelski-posel-ktory-wywolal-kryzys-z-polska-wszyscy-sa-wspolwinni/4c5cyjf> [3 III 2018].

⁹ *„Jerusalem Post”: Większość w Knesecie chce uznać ustawę o IPN za negowanie Holokaustu*, <http://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/567849,wiekszosc-w-knesecie-popiera-uznanie-ustawy-o-ipn-za-negowanie-holokaustu.html> [3 III 2018].

¹⁰ *Ambasador Izraela w Polsce zostanie odwołana?*, <http://www.tvp.info/35847537/ambasador-izraela-w-polsce-zostanie-odwolana> [3 III 2018].

¹¹ *Oświadczenie premiera Mateusza Morawieckiego*, <https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/aktualnosci/oswiadczenie-premiera-mateusza-morawieckiego.html> [3 III 2018].

jeśli opowie tę historię w Polsce, to będzie traktowany jako kryminalista?), szef polskiego rządu zapewniał: „jest to niezmiernie ważne, aby zrozumieć, że oczywiście nie będzie to karane, nie będzie to postrzegane jako działalność przestępcza, jeśli ktoś powie, że byli polscy sprawcy Holokaustu. Tak jak byli żydowscy sprawcy, tak jak byli rosyjscy sprawcy, czy ukraińscy – nie tylko niemieccy”¹².

Izraelscy politycy szybko odnieśli się do wypowiedzi polskiego premiera. Szef izraelskiego rządu Benjamin Netanyahu wydał oficjalne oświadczenie. Pisał w nim o swoim oburzeniu słowami Morawieckiego, i uważał, że charakteryzowało się ono „niezrozumieniem historii i brakiem wrażliwości”. Żądał również pilnej rozmowy z polskim premierem. Także izraelska wiceminister spraw zagranicznych Cippi Chotoweli ustosunkowała się do słów polskiego polityka, żądając przeprosin za wypaczenie prawdy o Holokauście¹³.

Już następnego dnia pojawiło się oświadczenie rzecznika rządu RP, w którym wyjaśniano słowa polskiego premiera w następujący sposób: „Głos Premiera Mateusza Morawieckiego w dyskusji w Monachium w najmniejszym nawet stopniu nie służył negowaniu Holokaustu ani obciążaniu Żydowskich Ofiar jakąkolwiek odpowiedzialnością za niemieckie ludobójstwo. Przeciwnie – premier Mateusz Morawiecki wielokrotnie i zdecydowanie sprzeciwiał się zaprzeczaniu niewyobrażalnemu ludobójstwu, jakim była Zagłada europejskich Żydów, jak również wszelkim przejawom antysemityzmu. Często także podkreślał, że strona polska chce szanować żydowską wrażliwość oraz kontynuować dialog z Izraelem i diasporą w duchu prawdy i wzajemnego zaufania”¹⁴.

Ostatecznie nowela ustawy weszła w życie 1 III 2018 r. Jednak jej los jest nadal niepewny, bowiem prezydent A. Duda skierował ją, zaraz po podpisaniu, do Trybunału Konstytucyjnego¹⁵.

Kontrowersje wokół polskiej ustawy miała złagodzić wizyta polskiej delegacji w Izraelu (1–3 III 2018). Stojący na jej czele wiceminister spraw zagranicznych Bartosz Cichocki wyjaśniał powody przyjazdu: „jesteśmy tu po to, żeby otworzyć odpowiedzieć na pytania i wyjaśnić wszystko, co pozostało do wyjaśnienia, w związku z nowelizacją ustawy przyjętą niedawno”¹⁶.

¹² *Burza po słowach Morawieckiego w Monachium. Jest reakcja rzeczniczki rządu*, <https://wiadomosci.wp.pl/burza-po-slowach-morawieckiego-w-monachium-jest-reakcja-rzeczniczki-rzadu-6221539408860801a> [3 III 2018].

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Oświadczenie Rzecznika Rządu*, <https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/aktualnosci/oswiadczenie-rzecznika-rzadu.html> [3 III 2018].

¹⁵ *Nowelizacja ustawy o IPN weszła w życie*, <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/novelizacja-ustawy-o-ipn-weszla-w-zycie,818841.html> [3 III 2018].

¹⁶ *Delegacje Polski i Izraela spotkały się po raz pierwszy*, <https://fakty.tvn24.pl/ogladaj-online,60/ustawa-o-ipn-delegacje-polski-i-izraela-spotkaly-sie-po-raz-pierwszy,819043.html> [3 III 2018].

Ustawa nowelizująca IPN spowodowała najpoważniejsze napięcia na linii Warszawa – Tel Awiw od czasu nawiązania stosunków dyplomatycznych w 1990 r. Jednak ze względu na charakter współpracy i intensywne relacje łączące obie strony można przypuszczać, że zarówno polska strona jak i izraelska będą dążyć do załagodzenia sporu.

Relacje z Palestyną

Polska ma ciepłe, choć nie aż tak intensywne jak z Izraelem stosunki z Palestyną. Zawsze podczas wizyty w Izraelu polscy politycy odwiedzają równocześnie teren Autonomii Palestyńskiej. Jednocześnie palestyńscy liderzy bywają również w Polsce.

Z ostatnich wydarzeń należy wspomnieć o wizycie w Warszawie prezydenta Palestyny Mahmuda Abbasa (IX 2016) oraz o rewizycie polskiej głowy państwa w Palestynie (I 2017). Podczas swojej wizyty w Polsce prezydent Abbas spotkał się z prezydentem Dudą, który zapewniał o polskim wsparciu dla rozwiązania konfliktu izraelsko-palestyńskiego i promował wzajemne kontakty. Jedną z ciekawszych propozycji była deklaracja powstania specjalnej polsko-palestyńskiej strefy gospodarczej w Palestynie. Obiecano również ożywić współpracę kulturalną pomiędzy oboma narodami. Polski prezydent zapewnił również o kontynuacji pomocy rozwojowej dla Palestyny¹⁷.

Podobne zapewnienia pojawiły się podczas rewizyty w Palestynie prezydenta Dudy. Stwierdził on, że „trwały pokój na Bliskim Wschodzie jest możliwy tylko przy dwustronnym porozumieniu między władzami Izraela i Palestyny, bez narzucania obu stronom rozwiązań z zewnątrz”¹⁸. Wypowiedziany przez prezydenta pogląd jest konsekwentnie powtarzaniem stanowiskiem polskich władz w sprawie konfliktu izraelsko-palestyńskiego.

Obecność prezydenta RP w Palestynie przyniosła również realną, bezpośrednią korzyść polskiej dyplomacji. Prezydentowi Dudzie udało się uzyskać deklarację poparcia władz palestyńskich dla polskiej kandydatury na niestałego członka Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ)¹⁹.

Polski rząd także interesował się stanem relacji izraelsko-palestyńskich. W czerwcu 2016 r., na wniosek francuskiej dyplomacji, zorganizowano spotkanie

¹⁷ *Wizyta prezydenta Palestyny*, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,335,wizyta-prezydenta-palestyny.html> [16 II 2018].

¹⁸ *II dzień wizyty w Izraelu i Palestynie*, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-zagraniczne/art,149,drugi-dzien-wizyty-w-izraelu-i-palestynie.html> [16 II 2018].

¹⁹ *Ibidem*.

ministerialne poświęcone temu problemowi²⁰. Podobne spotkanie odbyło się w styczniu 2018 r. Wówczas to ministrowie państw UE (w tym minister Jacek Czaputowicz) dyskutowali na temat perspektyw wznowienia rozmów izraelsko-palestyńskich. Spotkali się oni również z prezydentem M. Abbasem²¹.

Polska w miarę czynnie włącza się również w pomoc rozwojową dla Palestyńczyków. Jest ona nieprzerwanie realizowana od 2005 r., a już w 2009 r. ówczesny minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski i minister spraw zagranicznych Palestyńskiej Władzy Narodowej Riad Al-Malki podpisali trzyletnie porozumienie ramowe o współpracy rozwojowej. Zakładało ono różne formy współpracy, m.in. pomoc techniczną i stypendia, dostawy towarów, sprzętu, materiałów i usług, wpłaty do budżetu UNRWA (The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East) oraz finansowanie projektów rozwojowych²².

Także później Polska czynnie angażowała się w różne działania pomocowe na rzecz Palestyńczyków. W ramach przyjętego w październiku 2015 r. „Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2016–2020” Palestyna znalazła się wśród 10 priorytetowych krajów partnerskich. Całkowita wartość pomocy rozwojowej przekazanej przez Polskę Palestynie w okresie 2005–2016 przekroczyła 25 mln PLN²³.

Polska pomoc dla Palestyńczyków ma bardzo różnorodny charakter. Polskie władze wspierają rewitalizację Bazyliki Narodzenia Pańskiego w Betlejem, od wielu lat pomagają prowadzonemu przez Zgromadzenie Sióstr Elżbietanek betlejemskiemu sierocińcowi „Home of Peace”, a dzięki małym grantom została utworzona polsko-palestyńska akademie piłki nożnej w obozie uchodźców palestyńskich Al-Amari w Ramallah²⁴.

---

²⁰ Był na nim obecny polski minister spraw zagranicznych Witold Waszczykowski; http://msz.gov.pl/pl/c/MOBILE/aktualnosci/wiadomosci/minister_witold_waszczykowski_na_konferencji_poswieconej_bliskowschodniemu_procesowi_pokojowemu_1 [16 II 2018].

²¹ *Minister Jacek Czaputowicz na posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych*, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/minister_jacek_czaputowicz_na_posiedzeniu_rady_do_spraw_zagranicznych;jsessionid=0CA9E0422090E6DAAAE638B661A90E84.cmsap1p [16 II 2018].

²² *Palestyna*, <https://www.polskapomoc.gov.pl/Palestyna,22.html> [5 III 2018].

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Wizyta wiceminister Joanny Wroneckiej w Palestynie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP*, [http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/wizyta_wiceminister_joanny_wroneckiej_w_palestynie;jsessionid=2095F146F6742E40185DB92E91F0C385.cmsap1p%20\(29%20XII%202016\)](http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/wizyta_wiceminister_joanny_wroneckiej_w_palestynie;jsessionid=2095F146F6742E40185DB92E91F0C385.cmsap1p%20(29%20XII%202016)) [5 III 2018].

Pomoc uchodźcom syryjskim

Po dojściu do władzy PiS stało się jasne, że polskie władze nie będą dobrowolnie decydować się na przyjmowanie uchodźców napływających z Bliskiego Wschodu i Afryki do państw UE. Opozycja wobec idei ich relokacji opierała się na dwóch koronnych argumentach. Po pierwsze, polski rząd twierdził, że nasz kraj przyjął całkiem sporą grupę imigrantów z Ukrainy, a po drugie nalegał aby pomoc dla uchodźców trafiała do państw ich pierwszego pobytu. Przede wszystkim z tego drugiego powodu Warszawa starała się pokazać światu, że realnie interesuje się kwestią uchodźców, lecz chce im pomagać w państwach, do których trafili zaraz po ucieczce. W szczególności dotyczyło to uciekinierów z ogarniętej wojną domową Syrii, którzy w dużej ilości przebywali w Libanie, Jordanii i Turcji.

Warto przypomnieć, że sytuacja w Syrii jest dramatyczna. W wyniku wojny ok. 250 tys. osób straciło życie, ponad 4 mln uciekło z kraju, a 7,6 mln zostało zmuszonych do opuszczenia swoich miejsc zamieszkania (uchodźcy wewnętrzni).

Dlatego też jednym z najważniejszych kierunków polskiej pomocy rozwojowej stała się Syria. W polskim wieloletnim programie współpracy rozwojowej na lata 2016–2020 pisano: „dramatyczna sytuacja humanitarna wywołana konfliktem zbrojnym w Syrii, spowodowała bezprecedensowy kryzys migracyjny, którym dotknięte zostały także kraje graniczące z Syrią. Doszło do destabilizacji sytuacji bezpieczeństwa w regionie Bliskiego Wschodu. W celu zapobieżenia dalszemu pogłębieniu kryzysu konieczne jest dostarczanie pomocy uchodźcom w regionie i powstrzymanie dalszej migracji. W związku z tym, Program zakłada udzielanie przez Polskę pomocy humanitarnej uchodźcom, przede wszystkim osobom zmuszonym do szukania schronienia w krajach ościennych Syrii zarówno kanałem bilateralnym, jak i we współpracy z wyspecjalizowanym organizacjami międzynarodowymi”²⁵.

Polska starała się także wcześniej nieść pomoc syryjskim uchodźcom. Już w poprzednim programie współpracy na lata 2012–2015 na pomoc osobom bezpośrednio dotkniętym kryzysem przeznaczono sumę ok. 18 mln PLN. Pomoc ta była kierowana bezpośrednio do Syrii albo do Libanu i Jordanii. Organizowano ją za pośrednictwem wyspecjalizowanych agend humanitarnych (przede wszystkim ONZ) lub kanałem pomocy bilateralnej (najczęściej we współpracy w polskimi organizacjami pozarządowymi)²⁶.

²⁵ *Wieloletni program współpracy rozwojowej*, s. 6–7, <https://www.polskapomoc.gov.pl/Pomoc,w,liczbach,-,Rok,2016,2653.html> [dostęp 13 II 2018].

²⁶ *Ibidem*, s. 32–33.

Głównym zadaniem przygotowanego w tych latach wsparcia było przede wszystkim „poprawa warunków życia osób przebywających w Libanie i Jordanii poprzez zorganizowanie stałych miejsc zamieszkania i przygotowanie do zimy, a także zapewnienie opieki zdrowotnej, rehabilitacji dzieci oraz edukacji nieformalnej”. Polską pomocą objęto wtedy ponad 10 tys. osób²⁷.

O znaczeniu pomocy dla uchodźców udzielonej przez polskie władze może świadczyć powołanie w grudniu 2017 r. specjalnego ministerstwa ds. pomocy humanitarnej i uchodźców. Na jego czele stanęła Beata Kempa. Jeszcze jako szef kancelarii premiera była ona we wrześniu 2017 r. w Libanie. Celem tej wizyty było „zapoznanie się z zakresem potrzeb syryjskich uchodźców i skalą pomocy niesionej m.in. przez sekcję polską Pomocy Kościołowi w Potrzebie”²⁸.

Już jako minister w połowie stycznia 2018 r. udała się ona do Jordanii, gdzie spotkała się z przedstawicielami UNICEF (United Nations International Children’s Emergency Fund) oraz rządu jordańskiego. Podczas swojej czterodniowej wizyty odwiedziła ona również największy obóz dla uchodźców syryjskich w Zaatari oraz zapowiedziała rozmowy ze swoimi odpowiednikami w krajach UE na temat wspólnej organizacji pomocy humanitarnej. Polska minister podkreślała, że pomoc Polska jest już adresowana do potrzebujących: „Już zaczęliśmy być tutaj obecni, w ciągu tych dwóch lat – wcześniej nie było takiej pomocy, (...) przeznaczaliśmy ok. 15 mln zł na Jordanię plus 2 mln doraźnej pomocy na ciepłą odzież poprzez UNICEF”²⁹.

Warto także odnotować bardzo istotną wizytę polskiego premiera w Libanie w lutym 2018 r. Celem podróży Mateusza Morawieckiego było „potwierdzenie gotowości strony polskiej do kontynuowania programów pomocy kierowanej do podmiotów libańskich, w związku z przyjęciem przez Liban uchodźców z Syrii oraz podjęcie kolejnych inicjatyw, których celem będzie pomoc uchodźcom dotkniętym działaniami wojennymi”³⁰.

Premier też zapowiedział, że Polska przeznaczy dodatkowe środki w wysokości 10 mln USD na budowę osiedla dla około 10 tys. uchodźców³¹. Drugiego dnia pobytu polski premier odwiedził Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej

²⁷ *Ibidem*, s. 33.

²⁸ *Minister Beata Kempa u syryjskich uchodźców w Libanie*, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/minister-beata-kempa-u-syryjskich-uchodzcow-w-libanie.html> [5 III 2018].

²⁹ *Pani Beata Kempa, minister ds. pomocy humanitarnej przebywała w dniach 12-16 stycznia 2018 r. w Jordanii*, <https://www.emn.gov.pl/esm/aktualnosci/14927,Pani-Beata-Kempa-minister-ds-pomocy-humanitarnej-przebywala-w-dniach-12-16-stycz.html> [5 III 2018].

³⁰ *Premier Mateusz Morawiecki z wizytą w Libanie*, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/premier-mateusz-morawiecki-z-wizyta-w-libanie.html> [5 III 2018].

³¹ *Ibidem*.

(PCPM). Polska delegacja w darze ofiarowała uczącym się tam syryjskim dzieciom komputery i zabawki³².

Kancelaria premiera tak podsumowuje skalę polskiej pomocy humanitarnej w regionie: „W ramach tzw. unijnego instrumentu tureckiego wydatkowaliśmy 180 mln złotych na pomoc syryjskim uchodźcom. Kolejne prawie 100 mln złotych przekazaliśmy w ramach dobrowolnego wsparcia ofiar wojny na Bliskim Wschodzie, zarówno poprzez polskie organizacje humanitarne: Caritas, Pomoc Kościołowi w Potrzebie, jak również na działania realizowane przez międzynarodowe organizacje humanitarne: UNICEF czy Wysoki Komisarz ONZ ds. Uchodźców”³³.

Pomoc chrześcijanom

Polska dyplomacja od wielu lat starała się podkreślać znacznie chrześcijan dla Bliskiego Wschodu i na różne sposoby starała się wspierać tę grupę wyznaniową. Pierwszy minister spraw zagranicznych w rządzie PiS Witold Waszczykowski w swoim *expose* mówił o „obronie mniejszości religijnych, a szczególnie chrześcijan”³⁴. Również w 2017 r. minister Waszczykowski wspominał o prawach chrześcijan, wskazując, że „Polska zabiega, aby ochrona praw mniejszości religijnych, w tym chrześcijan, była przedmiotem zainteresowania i wspólnych działań Unii Europejskiej i ONZ. Angażujemy się w wypracowywanie dokumentów dotyczących wolności religii i wyznania oraz bierzemy udział w debatach na ten temat. Polska należy do państw-sponsorów rezolucji ONZ w sprawie wolności religii i wyznania. Zwracamy uwagę na przypadki nieprzestrzegania praw mniejszości religijnych, w tym na przypadki prześladowań chrześcijan”³⁵.

³² *Liban: Premier Mateusz Morawiecki w Polskim Centrum Pomocy Międzynarodowej*, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/liban-premier-mateusz-morawiecki-w-polskim-centrum-pomocy-miedzynarodowej.html> [5 III 2018].

³³ *Premier Mateusz Morawiecki z wizytą w Libanie*, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/premier-mateusz-morawiecki-z-wizyta-w-libanie.html> [5 III 2018].

³⁴ *Informacja ministra spraw zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2016 roku*, http://www.msz.gov.pl/pl/ministerstwo/minister/wystapienia/informacja_ministra_spraw_zagranicznych_o_zadaniach_polskiej_polityki_zagranicznej_w_2016_roku;jsessionid=1DF1893813B54716BC1869AE7E0A8665.cmsap1p [15 II 2018].

³⁵ Minister mówił również o panelu poświęconym prawom mniejszości religijnych, który miał miejsce podczas konferencji organizowanej przez MSZ w grudniu 2016 r.; *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2017 roku*, http://msz.gov.pl/pl/ministerstwo/minister/wystapienia/informacja_ministra_spraw_zagranicznych_o_zadaniach_polskiej_polityki_zagranicznej_w_2017_roku [15 II 2018].

W obronie chrześcijan występował również prezydent A. Duda. O prawach chrześcijan wspominał on podczas spotkania z prezydentem Palestyny M. Abbasem (IX 2016)³⁶. Poza tym kancelaria Prezydenta zaangażowała się w organizację kongresów tematycznie poświęconych tej problematyce (prezydent objął nad nimi honorowy patronat). Ostatnie spotkanie z udziałem ministra Krzysztofa Szczerskiego miało miejsce w Krakowie w listopadzie 2017 r.³⁷

Najistotniejsze znaczenie miały jednak słowa prezydenta Dudy, które zostały wypowiedziane w trakcie jego wystąpieniu na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ. We wrześniu 2015 r. mówił on: „Niestety, jedno nie zmienia się od setek lat: w różnych częściach świata, przy okazji różnych konfliktów, systematycznie ograniczana jest wolność sumienia i wyznania. Członkowie mniejszości religijnych, zwłaszcza chrześcijanie, narażeni są na prześladowania. Na Bliskim Wschodzie liczba aktów przemocy wobec przedstawicieli kościołów chrześcijańskich rośnie w zastraszającym tempie. Nie zapominamy też o ciężkim losie społeczności jezdów, mordowanych i wypędzanych ze swoich rodzinnych ziem. Polska apeluje do społeczności międzynarodowej o podjęcie zdecydowanych działań w celu ochrony praw mniejszości religijnych”³⁸.

Sytuacja chrześcijan na Bliskim Wschodzie nie jest obca polskim parlamentarzystom. Od 2011 r. działa Parlamentarny Zespół Obrony Chrześcijan na Świecie, którego zadaniem „jest bieżące monitorowanie sytuacji prześladowanych chrześcijan na świecie oraz – w miarę możliwości – przeciwdziałanie temu zjawisku”³⁹. Obecnie w jego skład wchodzi 1 poseł i 13 senatorów⁴⁰.

³⁶ *Wizyta prezydenta Palestyny, op. cit.*

³⁷ Ten kongres odbył się już po raz trzeci. Wcześniejsze spotkania miały miejsce w 2015 i 2016 r., <http://kongreschrzescijan.pl/> [15 II 2018].

³⁸ *Wystąpienie Prezydenta RP na 70. sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych*, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/art,11,wystapienie-prezydenta-rp-w-debacie-generalnej-70-sesji-zgromadzenia-ogolnego-narodow-zjednoczonych.html> [15 II 2018].

³⁹ *Parlamentarny Zespół Obrony Chrześcijan na Świecie* <https://www.senat.gov.pl/sklad/senatorowie/zespoly/parlamentarny,11,parlamentarny-zespol-obrony-chrzescijan-na-swiecie.html> [15 II 2018].

⁴⁰ *Parlamentarny Zespół Obrony Chrześcijan na świecie*, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=SKLADZESP&Zesp=375> [15 II 2018].

Współpraca z innymi państwami regionu

Jordania

Stosunkowo intensywnie Polska współpracuje z Jordanią. W ostatnim czasie Prezydent Duda trzykrotnie spotkał się z królem Jordanii Abdullahem II⁴¹. Królestwo Haszymidzkie odwiedził również w lipcu 2016 r. ówczesny minister spraw zagranicznych W. Waszczykowski⁴², a w styczniu 2018 r. minister B. Kempa⁴³.

Kooperacja między oboma państwami dobrze się rozwija. W Jordanii pełni służbę dwunastoosobowa wojskowa misja szkoleniowa. Aktywizuje się również współpraca ekonomiczna. M.in. podczas wizyty polskiego prezydenta rozmawiano o współdziałaniu obu krajów w zakresie przemysłu zbrojeniowego⁴⁴.

O ciepłych relacjach między oboma krajami świadczy też fakt, iż minister spraw zagranicznych Jordanii Ayman Safadi z własnej inicjatywy zdecydował się przekazać ministrowi J. Czaputowiczowi gratulacje w związku z objęciem przez niego stanowiska szefa polskiej dyplomacji⁴⁵.

Turcja

Turcja jest istotnym graczem na Bliskim Wschodzie. O relacjach z tym państwem mówił minister W. Waszczykowski podczas swojego *expose* w lutym 2017 r. Szczególnie mocna akcentował znaczenie tzw. trójkąta flanki wschodniej, składającego się z Polski, Rumunii i Turcji. Ówczesny szef polskiej dyplomacji mówił również o znaczeniu Ankary w kontekście europejskich planów rozwiązania kryzysu migracyjnego oraz wyrażał nadzieję, że „naszym tureckim sojusznikom uda się utrzymać właściwą równowagę pomiędzy poszanowaniem

⁴¹ Do pierwszego spotkania doszło podczas sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ we wrześniu 2015 r. W sierpniu 2016 r. doszło do nieoficjalnej wizyty króla Jordanii w Polsce, a w listopadzie polski prezydent odwiedził Jordanię.

⁴² *Szef MSZ w Jordanii przekazuje pomoc dla uchodźców - depesza PAP z 25 lipca 2016 r.*, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/msz_w_mediach/szef_msz_w_jordanii_przekaze_pomoc_dla_uchodzcow___depesza_pap_z_25_lipca_2016_r_ [3 III 2018].

⁴³ *Pani Beata Kempa, minister ds. pomocy humanitarnej przebywała w dniach 12–16 stycznia 2018 r. w Jordanii op. cit.*

⁴⁴ *Wizyta Pary Prezydenckiej w Jordanii*, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-zagraniczne/art,126,jest-duzy-potencjal-polsko-jordanskiej-wspolpracy-przemyslu-obronnego.html> [4 III 2018].

⁴⁵ *Rozmowa telefoniczna ministra Jacka Czaputowicza z ministrem spraw zagranicznych Jordyńskiego Królestwa Haszymidzkiego*, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/rozmowa_telefoniczna_ministra_jacka_czaputowicza_z_ministrem_spraw_zagranicznych_jordyńskiego_królestwa_haszymidzkiego [4 III 2018].

zasad państwa prawa, a koniecznością stanowczego przeciwstawienia się terroryzmowi”⁴⁶.

Ważnym wydarzeniem we wzajemnych kontaktach była wizyta w Polsce prezydenta Turcji Recepta Tayyipa Erdogana (X 2017). Podczas spotkania prezydentów obu państw A. Duda zapewniał o polskim wsparciu dla tureckich dążeń do członkostwa w UE. Rozmawiano również o współpracy gospodarczej, energetyce, kooperacji w zakresie turystyki. Poza tym polski prezydent podkreślił rolę Turcji w rozwiązaniu problemu uchodźców⁴⁷.

W trakcie wizyty prezydenta Turcji doszło również do podpisania pięciu dwustronnych umów oraz odbyło się polsko-tureckie forum gospodarcze⁴⁸.

Katar

Mniej intensywne relacje mieliśmy z innymi państwami Bliskiego Wschodu. We wrześniu 2016 r. Polskę odwiedził ojciec emira Kataru Szejk Hamad bin Khalifa Al Thani. Podczas rozmów poruszano kwestie współpracy pomiędzy oboma krajami, w szczególności w dziedzinie gospodarki i energetyki⁴⁹.

Między Polską a Katarą dochodzi również do regularnych spotkań na mocy zapisów *Protokołu o współpracy ministerstw spraw zagranicznych* obu państw z kwietnia 1998 r. Ostatnie takie spotkanie miało miejsce w październiku 2017 r.⁵⁰

Współpraca z Katarą przyjmuje bardzo wymierny charakter. W Katarze, w bazie Al-Udeid stacjonuje Polski Kontyngent Wojskowy (PKW), który zaangażowany jest w operację „Inherent Resolve”⁵¹. Katar jest również głównym dostawcą skroplonego gazu do gazoportu w Świnoujściu. W ramach podpisanego w 2009 r. kontraktu Katar dostarczał 1 mln ton tego surowca. Zgodnie z podpisaną w marcu 2017 r. umową dostawy zostaną podwojone⁵².

⁴⁶ Minister Witold Waszczykowski o priorytetach polskiej dyplomacji w 2017 roku, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/minister_witold_waszczykowski_o_prioritetach_polskiej_dyplomacji_w_2017_roku [4 III 2018].

⁴⁷ Spotkanie prezydentów Polski i Turcji z mediami. Wystąpienie prezydenta Andrzeja Dudy, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/art,298,spotkanie-prezydentow-polski-i-turcji-z-mediami-wystapienie-prezydenta-andrzeja-dudy.html> [4 III 2018].

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ Spotkanie z ojcem Emira Państwa Katar, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,348,spotkanie-z-ojcem-emira-panstwa-katar.html> [5 III 2018].

⁵⁰ *Polsko-katarskie konsultacje polityczne w Dosze*, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/polsko_katarskie_konsultacje_polityczne_w_dosze [5 III 2018].

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² PGNiG podwoi import skroplonego gazu z Kataru. Nowy kontrakt czekał na gazoport, <http://wyborcza.pl/7,155287,21494246,pgnig-podwoi-import-skroplonego-gazu-z-kataru-nowy-kontrakt.html> [5 III 2018].

Iran

W listopadzie 2016 r. doszło również do wizyty w Polsce wiceprezydenta Iranu – Ali Akbar Salehi’ego. Miał on okazję spotkać się z Prezydentem RP, z którym rozmawiał o perspektywach rozwoju relacji dwustronnych. Politycy potwierdzili gotowość do intensyfikacji kontaktów politycznych, gospodarczych, kulturalnych oraz naukowych⁵³.

Kolejna wizyta irańskich polityków miała miejsce we wrześniu 2017 r. Wtedy do Polski przybyła delegacja irańskiego parlamentu z jego wiceprzewodniczącym Alim Mottaharim. Spotkała się ona z wiceministrem spraw zagranicznych Markiem Magierowskim. W trakcie spotkania poruszono kwestię relacji dwustronnych, szczególnie w kontekście planów wzrostu polsko-irańskiej współpracy gospodarczo-handlowej⁵⁴.

Współpraca gospodarcza przybiera realne kształty – w styczniu 2017 r. do portu w Gdańsku zaczęła docierać irańska ropa⁵⁵.

Polska współpracuje także z innymi państwami regionu – szczególnie na polu gospodarczym. W lutym 2017 r., podczas swojego *expose* minister Waszczykowski wspominał o wzroście obrotów handlowych z Arabią Saudyjską i Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi⁵⁶.

Poza tym należy również odnotować wspomniane wcześniej wizyty B. Kempy (IX 2017) oraz premiera Morawieckiego (II 2018) w Libanie. Oba pobyty koncentrowały się wokół kwestii pomocy humanitarnej dla uchodźców syryjskich. Niezależnie od tego premier Morawiecki spotkał się również z prezydentem (Michel Aoun) i premierem Libanu (Sad al-Hariri)⁵⁷.

Wojna z tzw. Państwem Islamskim

Polskie zaangażowanie w walkę z tzw. Państwem Islamskim miało wymiar symboliczny. Oczywiście Polska wsparła koalicję działającą przeciwko tej

⁵³ Spotkanie Prezydenta RP z wiceprezydentem Iranu, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,396,spotkanie-prezydenta-z-.html> [4 III 2018].

⁵⁴ Wiceprzewodniczący Parlamentu Iranu Ali Mottahari w Warszawie, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/wiceprzewodniczacy_parlamentu_iranu_ali_mottahari_w_warszawie [4 III 2018].

⁵⁵ Irańska ropa podbija Port Gdańsk, <http://b2-biznes.pl/iranska-ropa-podbija-port-gdansk/> [5 III 2018].

⁵⁶ Minister Witold Waszczykowski o priorytetach polskiej dyplomacji w 2017 roku, *op. cit.*

⁵⁷ Podczas spotkania mówiono przede wszystkim o zaangażowaniu Polski w pomoc dla uchodźców; Premier Mateusz Morawiecki z wizytą w Libanie, <https://www.premier.gov.pl/mobile/wydarzenia/aktualnosci/premier-mateusz-morawiecki-z-wizyta-w-libanie.html> [5 III 2018].

strukturze terrorystycznej, ale nie przełożyło się to na uczestnictwo w działaniach *stricte* bojowych. W tym wypadku aktywność PKW koncentrowała się przede wszystkim na wsparciu logistycznym. Ponadto w 2016 r. zdecydowano się wysłać do Kuwejtu kontyngent PKW w liczbie do 150 żołnierzy i pracowników wojska. Natomiast w Iraku stacjonowało ok. 60 żołnierzy, którzy szkolili siły specjalne tego państwa⁵⁸.

Oficjalnie nie zostały potwierdzone przez Ministerstwo Obrony Narodowej inne formy działania polskich żołnierzy, choć prestiżowy „Intelligence Online” w lutym 2017 r. wspominał, że polska jednostka GROM stacjonuje w Jordanii razem z amerykańskimi siłami specjalnymi. Jej akcje bojowe w Syrii i Iraku koordynuje Dowództwo Operacji Specjalnych armii USA. Według pisma, Polakom także zdarzało się walczyć w Syrii i Iraku u boku komandosów brytyjskich i francuskich⁵⁹.

Zakończenie

Region Bliskiego Wschodu nie jest priorytetowym obszarem zainteresowania polskiej dyplomacji. Jednak Polska coraz bardziej aktywnie skupia się na tym obszarze świata. Po części dzieje się tak dlatego, że cała społeczność międzynarodowa coraz bardziej się jemu przygląda. Wojny i niepewna sytuacja w regionie ogniskują jej zainteresowanie. Po części jednak Bliski Wschód staje się ważny dla Polski także z kilku innych powodów.

Relacje polsko-izraelskie pozostają najistotniejszym obszarem aktywności Polski w regionie. Obecne napięcie spowodowane nowelą ustawy o IPN będzie z całą pewnością wyzwaniem dla polskiej dyplomacji. Pogłębiać się będą również stosunki z Palestyną. Polska, na ile to możliwe, będzie współpracowała także z innymi państwami regionu (przede wszystkim w wymiarze gospodarczym). Rząd PiS będzie również aktywnie działał w zakresie pomocy dla uchodźców, wymiennie współpracując z Libanem, Jordanią i Turcją. Niemniej ważne dla polskich władz będzie podkreślanie praw chrześcijan na Bliskim Wschodzie i potępienie wszelkich prób ich łamania. Można zakładać, że ze względu na dynamikę działań bojowych, polskie, i tak niewielkie zaangażowanie w walkę z tzw. Państwem Islamskim będzie się coraz bardziej zmniejszało.

⁵⁸ W skład PKW w Kuwejcie wchodziły również 4 samoloty F-16, które miały prowadzić działania rozpoznawcze; *Prezydent RP postanowił o użyciu PKW w Kuwejcie i Iraku*, <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,255,prezydent-rp-postanowil-o-uzyciu-pkw-w-kuwejcie-i-iraku.html> [14 II 2018].

⁵⁹ *GROM walczy z Państwem Islamskim w Syrii i Iraku*, <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/grom-walczy-z-panstwem-islamskim-w-syrii-i-iraku/kmry3z5> [3 III 2018].

SŁOWA KLUCZOWE

Polska, polityka zagraniczna Polski, Bliski Wschód

KEYWORDS

Poland, Polish foreign policy, the Middle East

S u m m a r y

Polish Foreign Policy towards the Middle East

The aim of this article is analyzing and describing the Polish foreign policy in the Middle East. The author concentrates in this description on Law and Justice (PiS) policy towards the countries of the region. Several areas can be distinguished in this policy: Polish relations with Israel, Palestine and other countries in the Middle East. the Polish attitude towards refugees, Polish humanitarian and development aid, defense of the Christians and the Polish participation in war against the so-called Islamic State.